

*Кільченко Алла Віленівна,
Інститут цифровізації освіти
Національної академії педагогічних наук України, м. Київ*

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ «БІБЛІОМЕТРИКА УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ» ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Нині в Україні, як і у всьому світі, *проблема оцінювання результативності* наукових та науково-педагогічних досліджень набула підвищеної значущості. Для її розв'язання розробляються критерії оцінювання та показники, що відображають результативність праці науковців, а також країни в цілому. Питання застосування *інформаційно-цифрових систем* для оцінювання результативності наукової та науково-педагогічної діяльності як окремих учених, викладачів, так і наукових колективів, підрозділів, установ, закладів вищої освіти (далі – ЗВО), пошук оптимального способу вимірювання ефективності та якості власних результатів – це дуже актуальна проблема, що є і досі невирішеною. З розвитком інформаційно-цифрових технологій далі – ІЦТ) важливими є дослідження нових форм, методів та технологій провадження педагогічної діяльності.

Застосування ІЦТ відкритого доступу дозволяє здійснювати оцінювання публікаційної активності вчених, рівня ефективності їх наукової діяльності, відстежувати актуальність наукових досліджень, публікацій, кількість переглядів, завантажень та цитувань електронних версій наукової продукції за допомогою аналізу значень цих показників. Для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень використовуються різні наукометричні показники: загальна кількість публікацій; індекс цитування публікацій, індекс Гірша та його модифікації (g-index й i-index), імпакт-фактор (IF), Science Citation Index (SCI) та ін.

Розглянемо одну з інформаційно-цифрових систем – *«Бібліометрика української науки»* (далі – БУН) (<http://www.nbuviar.gov.ua/bpnu>), за допомогою сервісів якої можна оцінювати результативність роботи вчених, наукових установ/ЗВО. БУН надає узагальнене представлення вітчизняного наукового середовища і відомості для його оцінювання, статистичні дані щодо галузевої, відомчої та регіональної структури науки України [1]. Основою для функціонування цієї системи є дані наукометричних баз *Google Scholar, Scopus i Publons*.

БУН містить **3 розділи**: «Пошук»; «Аналітика»; «Про проект».

Для підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників розроблено спецкурс **«Використання системи «Бібліометрика української науки»»** [2], що містить інструктивні матеріали, структуру залікового кредиту курсу, відомості щодо мети спецкурсу, категорій слухачів, завдань та концепції навчання, змісту, методів, форм, принципів навчання, прогнозованого результату реалізації спецкурсу та ін.

Для реєстрації та створення облікового запису (профілю) ученого та наукової установи/ЗВО в системі БУН потрібно надіслати адміністратору необхідні відомості. У системі представлено розподіл учених за даними Google Scholar, Scopus, Publons, рейтинг кожного вченого за прізвищем, установою, містом, галуззю науки та відомством, а також рейтинг відомств і установ. За допомогою БУН користувач може переглянути кількісні показники h-індексів окремого науковця за найбільш популярними наукометричними базами даних, а також перейти відповідно до кожного профілю вченого у цих базах.

Опанування науковою спільнотою інформаційно-аналітичного сервісу БУН надає можливість отримати актуальні в реальному часі рейтингові показники щодо наукових напрацювань українських учених, на якісно новому рівні повноти й оперативності інформувати суспільство щодо вітчизняного наукового потенціалу. Таким чином, БУН – це загальнодержавна система моніторингу та відстеження тенденцій розвитку української науки, база для отримання відомостей щодо експертного **оцінювання результативності** окремих учених, дослідницьких колективів, наукових періодичних видань.

Стрімкий розвиток і поширення нових ІТТ потребує подальших досліджень використання електронних науково-освітніх систем відкритого доступу. **Перспективними** є дослідження сервісів бібліометричних і наукометричних систем для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень з метою набуття знань та розвитку вмінь і навичок їх використання, моніторингу наукових результатів для впровадження у практику галузі освіти та науки. покращення показників у професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Костенко Л. Й. Бібліометрика української науки Дзеркало тижня, 7 лист. 2014 р. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1750> (дата звернення: 13.03.2022).
2. Кільченко А. В. Зміст спецкурсу «Використання системи «Бібліометрика української науки»» для наукових і науково-педагогічних працівників Наукові записки. Серія: Педагогічні науки: Зб. наук. праць Центральноукраїнського держ. пед. ун-ту ім. Володимира Винниченка, 2019. №185. С. 210-216.